

TLM_Lausunto_TORNIO_Torikatu 2_Telian valokuitu_26052026**Päätöksentekijä** Tornionlaakson museon johtaja Kallio-Seppä Titta**Valmistelija** arkeologi Puolakka Hanna**TORNIO, TORIKATU 2, TELIAN VALOKUITU**

Eltel networks on lähettänyt Tornionlaakson museolle lausuttavaksi Tornion Torikatu 2:n kiinteistön alueen valokuidun kaivuusuunnitelman 22.5.2026. Kyseisestä Telian valokuituhankkeesta on myös keskusteltu jo aiemmin Tornion kaupungin teknisten palveluiden sekä Eltelin kanssa loka-marraskuussa 2025. Tornionlaakson museo vastaa toimialueensa kulttuuriympäristöön liittyvistä asiantuntija- ja viranomaistehtävistä ja arvioi hanketta arkeologisen kulttuuriperinnön sekä rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman näkökulmasta.

Suunnittelun kohteena oleva valokuitukaivanto sijoittuu kaavallisesti Länsi-Lapin maakuntakaavan (2015) ja Tornion yleiskaavan (2009) alueille. Alueella on voimassa asemakaava vuodelta 1983, jossa suunnittelualue on osoitettu osittain *Yleisten rakennusten korttelialueeksi* (Y) ja osittain *Kaduksi*. Yleiskaavassa aluetta koskee muun muassa valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (sk/v) **Rantakadun ja Keskikadun puutalokorttelit** (RKY2009) ja suojeltavan muinaisjäännöksen (sm, Tornion vanha asemakaava-alue) merkinnät. Valokuitu kaivanto sijoittuu Rajakartanon (Torikatu 2) ja Länsirannan väliselle alueelle, eikä hankkeella ole vaikutusta rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Sm-merkinnän kaavamääräyksen mukaan *Alueella sijaitsee muinaismuistolain (295/63) nojalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännöskohde tai alue. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on neuvoteltava museoviraston kanssa. Kohteet on luetteloitu yleiskaavaselvityksen liitteessä.*

Suunnittelualue sijoittuu kaupungin vanhimman alueen (1600-luku) viereen, Kaupunginlahden puolelle. Rantakadulla, lähimpänä Kaupunginlahtea, olivat kauppiaiden talot umpipihoineen, ranta-aittoineen ja rantalaitureineen. Entinen ranta-alue on nykyisin puistona ja Kaupunginlahtea on täytetty ja siistitty.

Suunniteltu kaivuureitti sijoittuu pääosin **Tornion vanhan asemakaava-alueen muinaisjäännösalueeseen** (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 1000007468), joka on muinaismuistolain (295/63) rauhoittama kiinteä muinaisjäännös. Tällä on vaikutuksia hankkeen toteuttamiseen. Kaupungin isoavihaa vanhemmat säilyneet kaupunkiarkeologiset kulttuurikerrokset ovat muinaismuistolain rauhoittamia. Valokuidun kaivuureitti sijaitsee Tornion Suensaarella kulkien pääkirjaston ja Aineen taidemuseon rakennuksen eteläpuolelta Länsirannan tien varteen, jatkaen tien myötäisesti ja lopulta Länsirannantien ali, jossa se yhdistyy olemassa oleviin kaapelointeihin. Tiedossa ei ole valokuituun liittyvien muiden rakenteiden rakentamista. Mahdollisten suunnitelmien muutosten suhteen tulee tiedottaa Tornionlaakson museota ennen hankkeeseen ryhtymistä.

Tornionlaakson museon johtaja26.05.2026§ 73/2026

Tornion vanhan asemakaava-alueen arkeologinen inventointi on päivitetty vuonna 2024. Inventoinnin päivityksessä alueen osat on säilyneisyysasteensa mukaan määritelty joko 1 alueiksi (Erittäin todennäköisesti säilynyt ja/tai tutkimuksellisesti erityisen kiinnostava alue, kuvassa 2 punainen) tai 2 alueiksi (Todennäköisesti säilyneet tai vain osittain tuhoutuneet alueet, kuvassa 2 keltainen). Inventoinnin päivityksessä Tornion vanhalla kaupunkialueella Torikatu 2:n tonttia ei ole määritelty kumpaankaan luokkaan ja onkin todennäköistä, ettei alueella ole säilyneitä, isoavihaa vanhempia kerrostumia. Säilyneiden kerrostumien löytyminen on kuitenkin mahdollista; viereisen Åströmin puiston lavan uudistuksen yhteydessä tehtyjen arkeologisen valvonnan perusteella kulttuurikerrokset voivat tulla esiin jo noin 40–50 cm:n syvyydessä.

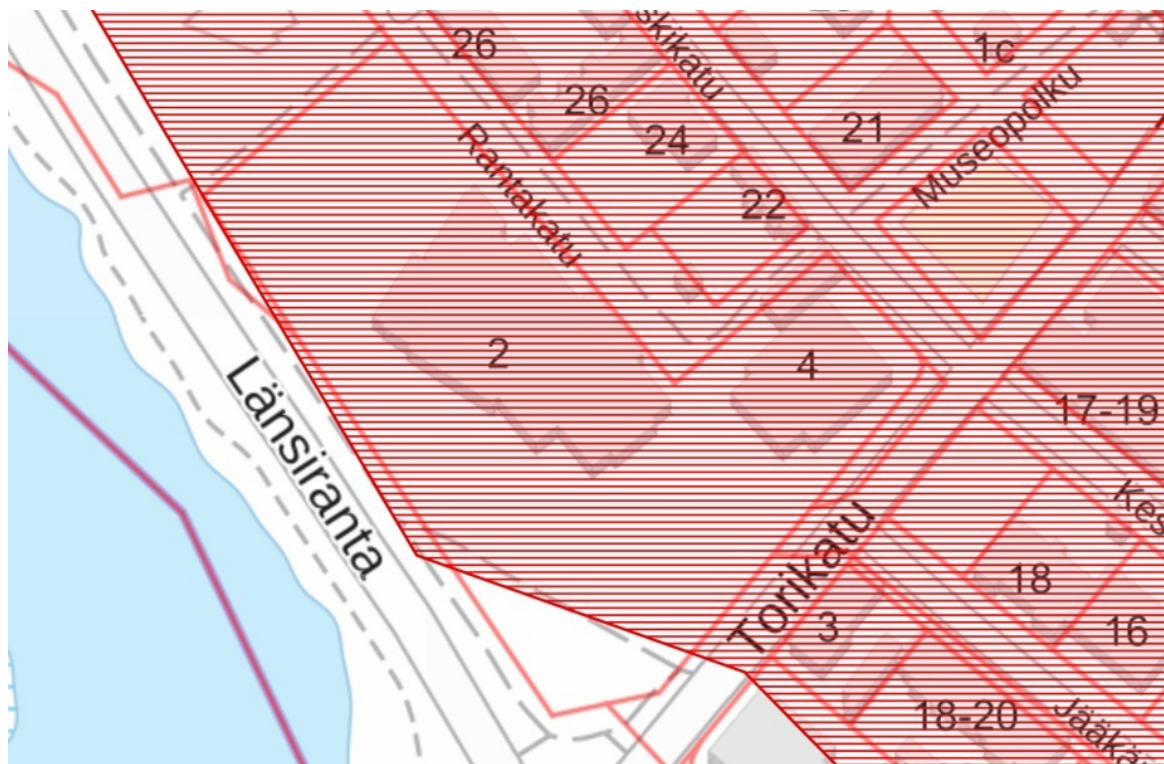
Tornionlaakson museon kanta

Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan kaivuutyö tulee suorittaa arkeologin valvonnassa siltä osin, kuin se sijoittuu muinaisjäännösalueelle; tässä tapauksessa Rajakartanon / Aineen taidemuseon ja kirjaston rakennuksen seinästä muinaisjäännösalueen rajalle, Länsirannan tien reunaan saakka. Alueella ei ole tiedossa syvemmälle ulottuvia aiempia kaivuja.

Tornionlaakson museon arkeologi voi suorittaa valvonnan virkatyönään etukäteen sovittuna aikana viikolla 23–24.

Yhteyshenkilönne Tornionlaakson museossa on arkeologi Hanna Puolakka (hanna.puolakka@tornio.fi, puh. 040 4820 773).

Kallio-Seppä Titta
Tornionlaakson museon johtaja

Kuva 1. Muinaisjäännösalue merkattu karttaan punaisella viivarasterilla.

Jakelu

Eltel Networks, Tommi Koivuniemi
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu -yksikkö
Lupa- ja valvontavirasto
Tornion kaupunki, Saija Jefremoff